

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 30

Tallinn, 30. juulil 1935

Nr. 30

SISU:

Lhk.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.

Väliskaubandus juunis 1935 a. 528

RAHANDUS.

Vallaomavalitsuste laenukoormis 530

HINNAD.

Valuuta hinnad 532

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.

Põllumajanduslik väljavedu 532

Võiturg 532

Peekoniturg 533

Tapaloomade- ja lihaturg 533

Kanamunaturg 533

Teraviljaturg 534

Linaturg 534

Kartuliturg 534

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.

Välismaa panganduse ülevaade 535

Prantsuse rahanduse reform 536

Türgi teise viisaastaku kava 538

Hoiukassade rahvusvahelise kongressi tulemusi

Parisis 539

INFORMATSIOONI OSA.

Eesti Panga nädalaaruanne 539

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSA- KONNA TEATED.

Saksa 1935 a. põllusaakide hinnangud 540

Taani ettevalmistused hinnuliha väljaveo suurenda-

miseks Inglisse 540

Ungari Väliskaubanduse Ameti ümberkorralda-

mine ja iseseisva tööstusministeeriumi loomine 540

Eesti väliskaubanduse bilanss juunis 541

CONTENTS:

Page

INDUSTRY AND TRADE.

Foreign Trade in June, 1935 528

FINANCE.

Debt Burden of Rural Communities 530

PRICES.

Exchange Rates 532

AGRICULTURAL MARKETS.

Exports of Agricultural Products 532

Butter Market 532

Bacon Market 533

Cattle and Meat Market 533

Egg Market 533

Grain Market 534

Flax Market 534

Potato Market 534

FOREIGN COUNTRIES.

Review of Foreign Banking 535

French Financial Reform 536

The Second Five-Year Plan of Turkey 538

Results of the International Congress of Savings

Institutions Held in Paris 539

INFORMATION PART.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 539

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.

Estimates of 1935 Agricultural Crops in Germany 540

Danish Preparations for Increasing Exports of

Poultry to England 540

Reorganisation of Hungarian Foreign Trade Of-

fice and the Organisation of an Independent

Ministry of Industry 540

Estonian Trade Balances in June 541

TOOSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS JUUNIS 1935. A. — FOREIGN TRADE IN JUNE, 1935.

Kaupade läbikäik suurenes k. a. juunis võrreldes l. a. sama kuuga 1,2 milj. kr. ehk 10,6%, kusjuures sissevedu tõusis 10,9% ja väljavedu 10,3%. Väliskaubanduse bilanss kujunes 2,8 milj. kr. võrra aktiivseks l. a. 2,5 milj. kr. vastu.

Juunis väljaveetud kaupade koostises on võrreldes l. a. juuniga leidnud aset mõnesugused muutused. Seda põhjustas toor- ja poolvalmisainete väljaveo tunduv kahanemine juunis, kuna toit- ja maitseainete väljavedu selle vastu suurenes. Toit- ja maitseainete väljavedu kasvas 82,1%, valmissaaduste — 12,5% ja elusloomade väljavedu ligi 3-kordseks, kuna toor- ja poolvalmisainete väljavedu kahanes 39,7% võrra.

Toit- ja maitseainete väljaveo suurenemine tuleb panna peamiselt teravilja arvele. Teravilja vedasime välja k. a. juunis 8795 tn. 1,25 milj. kr. väärtuses — sellest rukist 7565 tn. 1,01 milj. kr. väärtuses ja nisu 1230 tn. 236 tuh. kr. väärtuses, kuna l. a. juunis teravilja väljavedu ei olnud. Või müüsimise välisostudele k. a. juunis 1141 tn. 1480 tuh. kr. väärtuses — eelmise aasta 1368 tn. 1334 tuh. kr. vastu. Seega kahanes väljaveetud või kogus 227 tn. ehk 17%, kuna saadud rahasumma, vastuoksa suurenes soodsamate hindade tõttu 146 tuh. kr. ehk 10% võrra. Mune eksportisime juunis 8,2 milj. tk. 308 tuh. kr. väärtuses — l. a. 6,2 milj. tk. vastu 243 tuh. kr. väärtuses. Nii kasvas munade väljavedu 2,0 milj. tk. ehk 32%, kuna munade eest saadud summa suuruses 65 tuh. kr. ehk 27%. Liha ja liha-kauba väljavedu suurenes väärtuselt 58%, kartulite väljavedu 37-kordseks, kartulijahu 68% ning kala- ja kalakauba väljavedu 34%.

Toor- ja poolvalmisainete kahanemise põhjuseks on peamiselt metsamaterjali ning väiksemal määral tselluloosi väljaveo vähenemine. Võrreldes l. a. juuniga metsamaterjali väljavedu kahanes väärtuselt 62%, tselluloosi — 40% ja bensiini väljavedu 86%, kuna lina väljavedu kasvas 36%, toornahkade — 18%, kunstsarve — 80% ja põlevkiviõli väljavedu enam kui 7-kordseks.

Valmissaaduste rühmas kasvas vineeri ja toolipõhjade väljavedu 24%, puuvillase riide 14%, jämeda linase riide 38%, džuuatriide ja -kottide 27% ja tahvelklaasi väljavedu, kuna puuvillase lõnga, ajalehe- ja trükipaberi ning tsemendi väljavedu kahanes.

Sisseveetud kaupade koostises näeme k. a. juunis üldiselt mõõdukat kahanemist, peale vaid valmissaaduste rühma. Nii kahanes, võrreldes l. a. juuniga, toor- ja poolvalmisainete sissevedu 19,1%, toit- ja maitseainete 7,3%, kuna valmissaaduste sissevedu kasvas 33,8% võrra. Üldsisseveo suurenemine tulebki panna valmissaaduste arvele. Valmissaaduste rühm omab k. a. juuni sisseveos 66,5%-ga valitseva tähtsuse. Selle kõrval toor- ja poolvalmisainete rühm moodustas juuni sisseveost 26,4%, toit- ja maitseainete rühm 7,0%, ning kallismetallide ja -kivide ning elusloomade rühmad kokku vaid 0,1%.

Valmissaaduste rühmas sisseveo kasvu peamiseks põhjuseks tuleb pidada metallide, transportvahendite ning jõu- ja töömashinate sisseveo suurenemist. Metallide sissevedu kasvas 86%, transportvahendite 105% ning jõu- ja töömashinate sissevedu 48%. Peale selle suurenes veel kunstsiidilõnga ja -niidi sissevedu, kuna villase lõnga ja -niidi, puuvillase riide ning kummi ja kummikaupade sissevedu kahanes.

Toor- ja poolvalmisainete sisseveos enamik rühma tähtsamaid aineid näitas tagasiminekut. Võrreldes l. a. juuniga vähenes toorpuuvilla sissevedu väärtuselt 36%, kivisöe ja koksi — 30%, petrooleumi — 49% ning bensiini ja väetiste sissevedu; kuna toortubaka sissevedu suurenes 15%, toornahkade — 62% ja villa 33%. Džuudi sissevedu jäi peagu eelmise aasta juuni tasele.

Toit- ja maitseainete rühmas tuleb sisseveo kahanemine panna peamiselt suhkru arvele (tagasimineku väärtuselt 35%). Heeringate ja soola sissevedu kasvas koguselt kolmekordseks, kuna väärtuselt kasv oli hindade languse tõttu tunduvalt väiksem.

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Principal Commodities of Foreign Trade

	Juuni				I/I — 30./VI			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934
VÄLJAVEDU — EXPORTS.								
Üldse: — Total:								
	60 063	64 036	7 850	7 114	204 566	173 352	35 956	27 160
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	4 537	1 087	302	108	7 478	1 748	501	173
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	15 149	3 046	3 923	2 154	34 066	13 471	11 868	8 178
Sellest: — thereof:								
Nisu ¹⁾ — <i>Wheat</i>	1 230	—	236	—	5 400	—	710	—
Kartul — <i>Potatoes</i>	3 628	296	149	4	8 128	3 362	309	103
Või — <i>Butter</i>	1 141	1 368	1 480	1 394	4 212	4 082	5 611	4 525
Munad — <i>Eggs</i> . . . . . 1000 tk.	8 193	6 240	308	243	20 241	18 795	720	497
	483	370			1 208	819		
Liha ja liha kaup — <i>Meat and Meat Products</i>	471	312	521	329	2 289	1 889	2 104	2 071
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	41 829	57 703	2 119	3 512	151 931	139 747	14 813	10 933
Sellest: — thereof:								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	59	77	113	96	278	312	458	361
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	23 195	43 542	780	2 024	76 796	86 198	3 188	3 637
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	3 997	5 904	436	722	36 999	27 969	4 165	3 386
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	327	368	408	300	3 613	2 342	4 689	1 696
Bensin — <i>Benzine</i>	37	218	10	72	617	1 198	210	394
Polevikiiviõli — <i>Shale Oil</i>	2 571	197	106	15	8 897	4 366	387	225
Kunstisarv — <i>Artificial Horn</i>	53	41	119	66	287	250	645	407
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 085	3 287	1 507	1 340	18 569	19 134	8 770	7 876
Sellest: — thereof:								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 277	1 079	321	259	8 781	6 680	1 876	1 408
Ajalaha- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	564	636	112	122	3 677	3 596	683	681
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	79	69	208	209	620	818	1 410	953
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	76	64	365	319	459	453	1 980	2 057
Linane riie jäme — <i>Linen, coarse</i>	38	22	66	48	171	192	348	397
Džautriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	120	105	75	59	809	832	484	493
Sement — <i>Cement</i>	288	858	13	39	558	3 436	25	155
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	257	186	43	39	1 502	1 693	267	336
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	—	—	—	0	—	4	—
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Üldse: — Total:								
	21 860	24 901	5 090	4 589	121 084	121 335	31 230	24 997
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	12	24	1	6	42	71	19	10
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	6 465	3 632	353	381	24 394	25 507	2 085	2 586
Sellest: — thereof:								
Heeringad — <i>Herrings</i>	67	21	8	5	692	942	82	175
Sool — <i>Salt</i>	4 507	1 562	82	37	11 898	10 113	225	205
Suhkur — <i>Sugar</i>	1 466	1 800	167	256	9 858	9 362	1 062	1 383
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	7 677	17 049	1 344	1 662	69 782	77 097	10 387	8 819
Sellest: — thereof:								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	49	44	84	73	285	251	455	394
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	140	80	126	78	789	410	681	488
Džaut — <i>Jute</i>	159	165	45	44	1 261	1 128	307	274
Puuvill — <i>Cotton</i>	297	457	374	582	2 557	2 068	3 858	2 407
Vii — <i>Wool</i>	41	23	118	85	202	188	573	462
Kivisüsi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	2 835	3 886	37	53	21 609	16 729	355	269
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	438	639	24	47	5 421	6 023	312	414
Bensin — <i>Benzine</i>	502	574	41	50	2 814	1 788	195	163
Väetised — <i>Fertilisers</i>	308	509	14	25	19 996	17 891	1 209	1 151
Vävel puhastam. — <i>Sulphur unpurified</i>	—	1 600	—	125	3 207	1 600	288	125
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	7 718	4 220	3 387	2 532	26 908	18 731	18 695	13 546
Sellest: — thereof:								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	17	22	118	154	98	106	1 262	1 223
Villane lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	10	16	86	121	110	116	820	904
Kunstsiidi lõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	20	17	110	102	123	98	722	577
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 908	1 680	592	296	12 559	7 607	1 964	1 168
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	24	46	68	111	215	204	628	538
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	5	8	0	0	44	36

¹⁾ Peale nisu veeti välja rukist juunis k. a. 7 565 tn. — 1014 tuh. kr. väärtuses.

RAHANDUS

VALLAOMAVALITSUSTE LAENUKOORMIS. DEBT BURDEN OF RURAL COMMUNITIES.

Viimasel ajal on esile kerkinud omavalitsuste abistamise küsimus riigi poolt antavate pikaajaliste ja odavaprotsendiliste laenude näol, eriti nendele omavalitsustele, kellel käsil või kavatsusel suuremaulatuslikud investeerimised kapitaalehitiste alla, millised vajalikud omavalitsuste majanduslikust seisukohast. Eriti on see mõeldud peamiselt linnaomavalitsuste olukorra kergendamiseks. Et aga maaomavalitsustel on ilmnenud viimasel ajal majanduslikud raskused, millisest seisukorrast need omal jõul ei suuda pääseda, siis tuleb ka riigil nendele aidata kaasa.

Käesolevaga püüame anda ülevaadet meie vallaomavalitsuste võlgade seisukorrast. Kuna viimase aruandeaasta kokkuvõtted saamata, siis on käsitluse aluseks võetud 1933/34. a. aruanded.

Üldine laenukoormis näitas 1932/33. aruandeaastal tõusu, tõustes 1932. a. 2,5 milj. kr. 1933. a. 2,5 milj. kr., kuid 1934. a. laenukoormis langes 2,6 milj. kr. Ülevaate laenudest annab järgnev tabel.

Laenude seis 31. III 1934.

Statement of Loans, as at 31. III 1934.

	Riigikassast From the Treasury		Pankadelt, teistelt asutistelt ja isikutelt. — From Banks, Other Institutions, and Individuals.		Era- kapitalidest From Special Funds		Kokku Total Kr.
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	
Harju	391 498	77,6	101 650	20,1	11 625	2,3	504 713
Viru	368 995	93,1	22 032	5,7	4 508	1,2	385 530
Järva	44 340	42,5	55 947	53,6	4 064	3,9	104 381
Lääne	203 918	75,8	64 444	24,0	9 460	0,2	268 822
Saare	131 865	63,4	61 950	29,9	9 100	4,7	192 905
Pärnu	151 314	64,8	70 439	30,1	11 883	5,1	233 591
Viljandi	102 491	56,7	62 736	34,8	15 184	8,6	180 411
Tartu	221 644	56,2	129 303	32,9	43 025	10,9	393 972
Valga	47 439	75,6	9 735	15,5	5 576	8,9	62 760
Võru	177 842	75,8	46 365	19,8	10 235	4,4	234 432
Petseri	20 875	81,3	4 800	18,7	—	—	25 675
Kokku Total	1 852 151	71,7	619 391	23,7	115 640	4,6	2 587 182

Riiklikud laenud moodustavad 71,7% laenusummast, sellele järgnevad laenud pankadelt ja teistelt asutistelt ning isikutelt 23,7%, kuna laenud valdade omakapitalidest moodustavad ainult 4,6% suuruse osa. Suurima riiklike laenude % omab Virumaa — 93,1,

sellele järgnevad Petseri 81,3%, Harju 77,6% j. t., kusjuures Järvamaal on see kõige väiksem ja nimelt 42,5%. Selle vastu on aga laenud pankadelt ja teistelt asutistelt 53,6% laenusummast Järvamaal, osutudes seega protsendiliselt suurimaks. Kõige väiksema eralaenu omab Virumaa, kus laenud pankadelt j. t. as. moodustavad ainult 5,7%. Laenud erikapitalidest moodustavad ainult väikese osa üldsummast, kusjuures suurim on see Tartumaal (10,9%) sellele järgnevad Valga- (8,9) ja Viljandimaa (8,5). Petserimaa vallad aga üldse laenu erikapitalidest ei oma. Mis puutub laenusumma suurusesse, siis on see suurim Harjumaal (504 713 kr.), millele järgnevad Tartu- (393 972 kr.) ja Virumaa (385 530 kr.). Väikseim laenu kogusumma on Petserimaal, moodustades ainult kr. 25 675 suuruse summa.

Ilma laenuideta valdu on 40,6, millele järgnevad võlakooormise suurusrühmad 10 000—50 000 kr. 23,3% ja 1 000—5 000 kr. 17,6%. Esirinnas sammub Petserimaa, milles on laenuideta valdu 81,8%. Sellele järgnevad Valga 52,6%, Viljandi — 46,0%, Läänemaa — 44,1% ja teised. Väikseim laenuideta valdade arv on Saaremaal, kus 18 vallast on ilma võlgadeta 5 valda, seega suhteliselt 27,9%.

Üle 100 000 kr. võla omab ainult üks vald ja nimelt Kõnnu vald Harjumaal, kus võlakooormis ulatub 151 806 kroonini. Järgmises suurusrühmas on 4 valda, millised oleksid Rapla v. kr. 63 864, Püssi v. kr. 89 654, Suuremõisa v. kr. 51 211 ja Olustvere v. kr. 63 180 suuruse võlakooormisega. 10 000—50 000 suurusrühma kuuluvatest valdadest sammub esirreas Saaremaa 39,1%, sellele järgnevad Viru — 30,0%, Võrumaa 26,2% j. t. Väikseim valdade arv on Viljandi ja Petserimaal, esimeses moodustades 8,1% ja teises 9,1% valdade arvust.

Andmeis tulude ja erikapitalide ning laenude vahekordade üle on käsitletud ainult neid valdu, millede võlakooormis ulatub üle 5000 krooni, sest vähema võlakooormisega valdades aasta tulud pole väiksemad kui laenud. Üle riigi on 85 valda,

Valdade arv laenusumma suuruse järgi.

Number of Rural Communities According to Amount of Loans.

	Ilma laenuita No Loans		Kuni—Upto 1000 kr.		1000—5000 kr.		5000—10000 kr.		10000—50000 kr.		50000— 100000 kr.		Üle — Over 100000 kr.		Kokku—Total kr.	
	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%	Arv Nr.	%
Harju	18	40,3	2	4,5	8	18,0	3	6,7	11	25,0	1	2,5	1	2,5	44	100
Viru	12	30,0	3	7,7	7	17,5	5	12,5	12	30,0	1	2,5	—	—	40	100
Järva	8	40,0	2	10,0	4	20,0	1	5,0	5	25,0	—	—	—	—	20	100
Lääne	15	44,1	7	20,6	2	5,9	2	5,9	7	20,6	1	2,9	—	—	34	100
Saare	5	27,9	2	11,2	1	5,1	3	16,7	7	39,1	—	—	—	—	18	100
Pärnu	17	41,5	3	7,3	7	17,0	4	9,8	10	24,4	—	—	—	—	41	100
Viljandi	17	46,0	4	10,8	8	21,6	4	10,8	3	8,1	1	2,7	—	—	37	100
Tartu	24	37,5	6	9,4	13	20,3	5	7,8	16	25,0	—	—	—	—	64	100
Valga	10	52,6	—	—	5	26,3	1	5,3	3	15,8	—	—	—	—	19	100
Võru	15	37,5	3	7,1	9	21,4	4	9,6	11	26,2	—	—	—	—	42	100
Petseri	9	81,8	—	—	1	9,1	—	—	1	9,1	—	—	—	—	11	100
Kokku — Total	150	40,6	32	8,6	65	17,6	32	8,6	86	23,3	4	1,0	1	0,3	370	100

milled aastatunud on vähemad, kui laenusummad. Seejuures moodustavad viimase aasta tulud 10—20% laenudest 2 vallal. Kõnnu vallal moodustavad aastatunud umbes 11% laenusummast, kusjuures erikapitalid ainult 0,6%. Nimetatud vallal on erikapitale, millede hulka on arvestatud tagavara-, hoolekande-, kooli-, toitlus-, materjalid ja muud erikapitalid 800 kr. suuruses ning viimasel aruandeaastal korralisi tulusid saadud 16 520 kr. ulatuses, millise summa hulka arvestatud ka saamata jäänud tulud 5 791 kr. suuruses. Taebila vallal moodustavad aastatunud 19% võlakormisest, kusjuures vallal on võlga 37 155 kr. suuruses ja viimasel aastal saadud tulusid 7 022 kr. ulatuses. Erikapitale omab aga nimetatud vald 1 768 kr. suuruses, kusjuures need moodustavad 4,8% laenudest. Valdadest millised saanud tulusid 20—30% laenusummast, võiks nimetada järgnevad, kusjuures sulgudes on märgitud erikapitalide % laenudest:

Viimase aasta tulude % laenudest (suurusrühmadena).

Ratio of Income for Last Year to Amount of Loans (By Groups).

	10—20		20—30		30—50		50—70		70—100		Kokku valdu
	%	%	%	%	%	%	%	%			
Harju	1	1	3	2	1	8	—	—	—	8	
Viru	—	1	2	2	3	8	—	—	—	8	
Järva	—	—	1	—	3	4	—	—	—	4	
Lääne	1	2	3	—	2	8	—	—	—	8	
Saare	—	2	1	2	2	7	—	—	—	7	
Pärnu	—	1	3	2	5	11	—	—	—	11	
Viljandi	—	1	1	1	3	6	—	—	—	6	
Tartu	—	2	4	4	6	16	—	—	—	16	
Valga	—	—	1	2	1	4	—	—	—	4	
Võru	—	2	2	6	3	13	—	—	—	13	
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku — Total	2	12	21	21	39	85	—	—	—	85	

Viimsi v. (0,7), Püssi (1,5), Passlepa (2,0), Suuremõisa (erikapitali pole), Leisi (11,0), Lämmada (6,0), Võlla (26), Olustvere (8,0), Pühajärve (0,4), Uhila (4,7), Karilatsi (23) ja Viitina (11,0).

Erikapitalide (omakapitalid) % laenudest (suurusrühmadena).

Ratio of Special Funds (Own Funds) to Loans (By Groups).

	Kuni 1		1—10		10—20		20—40		40—60		60—100		Üle 100	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Harju	3	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viru	1	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Järva	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lääne	1	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Saare	—	2	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pärnu	1	2	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viljandi	—	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Tartu	3	5	2	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Valga	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Võru	2	3	3	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku — Total	13	26	15	20	8	3	1	—	—	—	—	—	—	

Vaadeldes üldiselt võlgadega suurimal määral koormatud valdu, siis peab märkima, et nad omavad erikapitale vähesel määral. Käsitlusele võetud 85 vallast omavad erikapitale vähem kui 1% laenusummast tervelt 12 valda ja kuni 10% ulatuses 26 valda. Ümmarguselt 90% nimetatud valdu omavad erikapitale vähem kui 40% laenusummast. Et neil valdadel majanduslike raskustega tuleb võidelda, peegeldub kõige selgemalt erakorraliste tulude hankimise vajaduses. Enamik neist valdadest on hankinud erakorralisi tulusid, kuna see oli paratamatult vajalik, sest omakapitalide puudusel polnud kasutada reserve

ning kuna tulude laekumine ei sündinud ka aruandeaastal enam-vähem selles ulatuses, mis oli eelarves kavatsatud. Kuigi aruannetest ei selgu, millised nimelt on need erakorralised tulud, kuid paistab, et need peamiselt koosnevad laenudest, milliseid hangitud eelarve tasakaalustamiseks.

Et selline moodus vallaomavalitsusi viib

kordkorralt ikka raskemasse seisukorda, tuleks valdadel tõsisemalt asuda kulude vähendamisele, kuna tulude tõstmine praeguste majandusolude juures vaevalt on mõeldav. Samuti tuleks järelevalveasutistele kindlakäelisemat kontrolli teostada vallaomavalitsuste eelarvete koostamisel ja riigivalitsusel kaasa aidata raskuste ületamisel.

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	29. VII 1935		28. VII 1935		29. VII 1935	23. VII 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	364	372	364	372	4,9593	4,9606
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	149,50	147,00	149,50	147,00	12,295	12,325
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	226,874	226,97
Prantsuse fr.	24,10	24,40	24,15	24,45	75,01	74,90
Belgia belga	61,85	62,85	61,60	62,60	29,25	29,385
Helveetsia fr.	119,05	120,55	119,40	120,90	15,19	15,165
Itaalia liir	29,70	30,20	30,05	30,55	60,56	60,93
Eesti kroon					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,397
Taani kroon	80,35	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,905	19,905
Tšehhoslov. kr.	15,10	15,40	15,15	15,45	119,75 ¹⁾	119,84
Hollandi kulden	245,45	248,95	248,75	249,75	7,345	7,3225
Läti lant	117,80	120,05	118,40	120,65	15,00 ¹⁾	15,00
Cerv. rubla					5,713 ¹⁾	5,699
Austria šilling	69,25	70,65	69,25	70,65	23,12 ¹⁾	23,12
Ungari pengő					27,50 ¹⁾	27,50
Poola slott	68,95	69,95	69,10	70,10	26,25 ¹⁾	26,21
Leedu lilt	61,20	62,10	61,45	62,35	29,66 ¹⁾	29,50
Danzigi kulden	69,25	70,25	69,85	70,85		

1) 27 VII 1935

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas 22.VII- 28.VII 1935	15.VII- 21.VII 1935	1935. a. 1. I kuni 28. VII	1934. a. 1. I kuni 29. VII	1933. a. 1. I kuni 30. VII
	VOI (tonni) Butter (tons)	847,1	389,0	5577,3	5298,9
Sellest:					
Saksa . . .	103,1	166,9	1960,3	1540,6	1960,0
Inglise . . .	239,1	221,9	3320,3	3631,6	2352,0
Belgia . . .	—	—	39,7	12,1	160,4
Soome . . .	—	—	—	2,1	11,9
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	838	1130	25218	17756	7564
Sellest:					
Inglise . . .	587	909	18532	12421	4312
Saksa . . .	321	221	3692	2390	—
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	84,4	1280,3	1514,0	1743,2
LINA (tonni) Flax (tons)	32,0	18,7	4017,2	2663,8	2452,5
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	2859,2	1899,9	1547,7
Belgia . . .	—	—	70,8	121,6	679,7
Soome . . .	—	—	184,9	99,1	62,9
Saksa . . .	32,0	18,7	841,1	436,7	11,4
Prantsuse . . .	—	—	10,3	60,5	50,2

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG — BUTTER MARKET.

Väljavaated võiturul on praegu head, kuna Inglises ja teistel turgudel võihinnad mõeldumud nädalal kõvenesid. Üldist seisukorda võiturul aitab parandada see, et Itaalia on hakanud ostma suuremal määral võid.

Meie võihind tõusis Londonis 82—83 š-it 84—86 š-le ja Manchesteris 90 š-le, eelmise nädala 85—86 š vastu cwt-lt.

Käesoleval nädalal võib hind Inglise turul parineda veelgi.

Saksa turul paranes seisukord samuti kui Inglise turulgi. Sisemaa võitoodang Sak-

sas on praegu madal, kuna rõõskpiima tarvitus on suurenenud.

Et sisemaa võipakkumine vähenenud, on välisvõi järgi Saksas praegu mõudmine rahuldav ja hinnad tõusva tendentsiga.

Meie võihind Saksas tõusis eelmise nädalaga võrreldes 90,6 Rmk. pealt 94 Rmk. peale 100 kg eest.

Võihindade tõusu tõttu välisurgudel Tallinna börsikomitee noteeris võihinna 29. juulil 113 sendile eelmise nädala 109 snt. vastu kg-lt. L. a. samal ajal oli võinoteering Tallinnas 73 snt kg; nii on k. a. hind kõrgem mullusest 55%.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib endiselt kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi hind noteeriti endiselt 84 š tsentner. Nõudmine peekoni järele on paranenud.

Kvoote-süsteemi tagajärjel peekoni sissevedu Inglisse on k. a. esimesel poolel kahanevud 0,4 milj. tsentnerit ehk 11%, võrreldes l. a.

Kõige rohkem kahtanes sissevedu Taanist. Sissevedu suurenes ainult Kanadast ja Iirist.

Praegu kestavad Inglises läbirääkimised kvote suurendamise asjus alates 1936. aasta algusest. Teatavasti tegi Inglise valitsus ettepaneku suurendada kvootet 25% võrra ja maksustada sisseveetavat peekonit 10 š võrra tsentnerilt. Kuuldavasti ei taha aga Taani selle ettepanekuga nõustuda, kuna Taani sel juhul saaks suurema koguse peekoni eest endises väärtuses valuutat.

Kindel turg Londonis, kõvenenud hinnad

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna turul pullide liha maksus 28—37 snt. kg ja lehmade ning mullikate liha 37—40 snt kg vastavalt headusele. Eluskaalu alusel turustades maksusid nuumveised 23—26 snt., keskmised 20—23 ja lahjad alla 20 snt kg. Käesolevaks nädalaks on loota püsi- vaid hindu.

Vasikalihajärgi on praegu nõudmine väheldane. Nuumvasikate liha maksus 42—45 snt., keskmised 35—40 snt. ja lahjad 25—32 snt. kg, eluskaalu alusel turustades maksusid vasikad 20—36 snt. kg, vastavalt headusele. Hinnad püsivad.

Eksportlammasliha hinnad kõve-

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunaturg on kindel, kuna toodangu vähenemise tõttu pakkumine vaevalt suudab rahuldada nõudmist. Kanamunade hinnad on pea kõikjal tõusva tendentsiga. Käesoleval nädalal on oodata veelgi suuremat munahindade paranemist.

Käesoleval aastal munahindade tase Inglises tõuseb tunduvalt kõrgemale möödunud aasta omast.

Möödunud nädalal noteeriti Londonis meie kanamune 17 lbs. suursada (120 muna) —

meie siseturul ja madal toodang on võimaldanud hoida ka peekonsigade noteeringut juba kolmas nädal endisel tasemel.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapa- majad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	65	60	54	
55,5—59,5 "	60	52	50	Sise-
72,5—75 "	60	52	50	turu
75,5—80 "	56	52	49	hinnad.

Läinud nädalal saadeti N.-Venesse 214 siga 41 198 kg.

Läinud laupäeval noteeriti N.-Venesse eks- portditavate elussigade hinnaks 36 snt. franko saatejaam ehk vastuvõtupunkt.

Väljamaksumhinnast võetakse maha:

1) Kaalu kahanemiseks tapamajast piiri- ni 2,5%, 2) seakasvatuse edendamise fondi- maks kr. 1.50 sealt ja 3) kindlustuskassamaks kr. 0.50 sealt.

nesid 2 sendi võrra kg-it. Nende tapakaalu hinnaks noteeriti 72—77 snt. kg ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam 30—35 snt. kg. Siseturul hinnad püsivad 30—50 snt kg vastavalt headusele. Hindade tõusu ei ole näha ette.

Sigu turul keskmiselt. Võrreldes möö- dunud nädalaga langesid hinnad 2—3 snt võrra kg-it. Käesoleva nädala esmaspäeval maksusid pörsad 50—65 snt. kg, noored sead 40—45 snt., lihasead 40—43 snt. ja rasva- sead 38—43 snt. kg. Talupidajail, kes sigu eluskaalu alusel erakauplejatele müüvad, tuleks nõuda 32—34 snt. kg-st.

91 š; 16½ lbs — 8/9 š; 15½ lbs — 8/3—8/6 š; ja 14 lbs — 7/6—7/9 š. Nädal varem no- teeriti meie kanamune Londonis 18 lbs — 8/9—9/1 š; 17 lbs — 8/6—8/9 š; 16½ lbs — 8/6 š; 15½ lbs — 8/3 š; 15 lbs — 8/—8/1½ š ja 14 lbs — 7/4½—7/6 š. Nii paranesisid kanamunade hinnad tunduvalt.

Meie turul seisukord paranes. 26. juu- lil määrati Tallinna börsikomitees kanamu- nade hinnaks 49 snt. eelmise nädala 48 snt. vastu kg. Seega tõuseb noteeritud hind 4

snt üle riigi poolt kindlustatud hinna ja riiklik juuremaks jääb juba teist nädalat kanamunadelt ära.

Kuna välisurgudel seisukord on meile soodus, on loota ka käesoleval nädalal tootjatele väljamaksetavas hinnas tõusu.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal kestis maailma teraviljaturgudel hindade tõus edasi. Nisuhindade paranemine sai tõuke Põhja- ja Lõuna-Ameerika nisutootjates maades, sest säälsed nisusaagi eelteated osutuvad tunduvalt kõrgemaks tegelikust saagist. Ühendriikide läinud nädala ametliku hindade alusel oli sealne loodetav nisusaak 731 milj. bušelit, kuid hilisemad era hinnangud on 100 milj. bušeli võrra madalamad.

Nende asjaolude teatavakssaamisel tõusid Ameerika teraviljabörsidel nisuhinnad, millele järgnes hinnakõvenemine ka Euroopa turgudel. Möödunud nädalal noteeriti järgmised hinnad kr. kv. (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Siseturul maksusid kanamunad möödunud nädalal Tallinnas 7—8 snt. paar, Tartus 7—8 snt., Viljandis 7—8 snt., Rakveres 6—7 snt., Haapsalus 7—9 snt. ja Võrus 7—8 snt. paar.

r ukis: Chicago 6.63 (6.54), Winnipeg 5.75 (5.04), Hamburg (La Plata) 6.36 (6.38);

nisu: Chicago 11.69 (11.22), Winnipeg 11.05 (10.77), Hamburg (Manitoba I) 12.71 (12.53), Liverpool 9.87 (9.49);

m a i s: Chicago 12.13 (12.03).

Käesoleva aasta Euroopa nisutoodang arvatakse ületavat l. a. toodangu ca 10 milj. kv. võrra, mis tekitab edaspidises nisukaubanduses tõsisemaid raskusi, sest Euroopa on ju kõige suurem välisnisu tarvitaja.

Omatoodangu tõusu võrra langeb import, mis aitab omakorda suurendada maailma nisutagavarasid ja raskendada välist toiduvilja turgu.

LINATURG — FLAX MARKET.

Praegust linahindade langust põhjustavad mullusest paremad saagilootused kõigis lina- kasvatajates maades.

Inglisest saadud andmete järele olid seal Ida-Euroopa linade hinnad 1 inglise tonni kohta 25. VII 1935. 5 naelsterlingi võrra madalamad kui kuu varem. Seepärast linahindade noteerimiskomisjon 26. VII 1935. noteeris lina kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide iga 1 kg

kohta 10 sendi võrra madalamana kui kuu aja eest, sentides järgmiselt:

		Petseri- ja Võrumaal	mujal Eestis
ristna	R	125	123
hoffsdreiband	HD	116	114
dreiband	D	107	105
ordinaardreiband	OD	96	94
low-ordinaardreiband	LOD	85	83
takuprakk	H	73	71
takk I sort		85	
takk II sort		78	
ehitustakk		15	

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Käesoleva kuu alul kartuli eksportöridel oli veel mõni tuhandt kvintalit kartuleid ladudes, kuid väljavaateid ekspordiks polnud. Selle tagajärjel eksportörid alustasid kartulite vedu Tallinnast tärglisvabrikutesse. Kuid vilude ilmade tagajärjel tuli veel Rootsist nõudmine söögikartuli järele. Viimased saadetised läksid Rootsi läinud nädalal. Juulis veeti välja üldse 4262 kv., mis kõik läks Rootsi. Eelmisel aastal samal kuul läks Soome kõigest 88 kv.

Käesoleval aastal suurim kartulite väljavedu oli juunis, kus saadeti välisriikidesse 36 284 kv. — 148 957 krooni väärtuses, 2 965 kv. vastu 1934. a. juunis.

Aasta esimesel poolel oleme kartulite välja vedanud 81 275 kv. — 308 736 kr. väärtuses. 1934. a. I poolel vedasime välja kõigest 33 624 kv. — 93 238 kr. väärtuses. See-ga tänavu aasta on kartulite väljavedu suurenenud ligi 2,5 korda. Väärtuselt on aga suurenenud 3,3-kordne.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

VÄLISMAA PANGANDUSE ÜLEVAADE. — REVIEW OF FOREIGN BANKING.

Prantsuse. Mai osutus raskeimaks kuuks *France.* Prantsuse panganduse hiljutises ajaloos. 1934. a. veebruaris, kui Pariisi tänavail leidsid aset tõsised rahutused, rahaturg püsis enam-vähem rahulikuna. Ka 1929. a. sügisel, kui Wall Street ähvardas tühjaks pumbata kapitalidest Euroopa rahakeskusi, Prantsuse Pank oli võimeline hoidma alal 3½% rediskontomäära. Möödunud mais Prantsuse Pank oli aga sunnitud tõstma rediskontomäära kolmel juhul. 23. mail 2½%-lt 3%-le, 27. mail 4%-le ja 29. mail 6%-le. Vastavalt tõsteti ka protsendimäära kindlustatud laenule. 20. juunil panga protsendimäära alandati 6%-lt 5%-le ja 4. juulil 4%-le. Prantsuse Panga protsendimäärade tõstmisele vastavalt tõusid ka protsendimäärad rahaturul.

Raskuste põhjuseks oli suur kulla väljavool Prantsuse Pangast. Rünnakud Hollandi guldnale ja Šveitsi frangile mõjutasid Prantsuse franki halvavalt, kuid siiski kulla väljavool aprillis ei omanud kardetavat iseloomu. Mais aga, eriti kuu viimasel poolel, kulla väljavool muutus ähvardavaks. Nii võrdus aprillis keskmine päevane kulla väljavool 55 milj. frangile. Mai esimesel nädalal see (keskmine) kasvas 60 milj. frangile, mai teisel nädalal — 90 milj., kolmandal — 500 milj. ja neljandal nädalal — 900 milj. Suurem osa kullast läks Londonisse, Brüsselisse ja New Yorki. Vastukaaluna sarnasele rünnakule Prantsuse Pank oligi sunnitud tõstma oma rediskontomäära, milline samm ei jätnud avaldamata mõju väljaspool Prantsust. Tuli veenduda, et Prantsuse Pank on otsustanud tõsiselt kaitseda vääringut. Protsendimäära tõstmisega asetati frangi langusele spekulatsioonid elemendid ebatulusasse seisukorda, sundides neid loobuma spekulatsioonist.

Mai jooksul Prantsuse Panga kullatagavarad kahanesid Fr. 80 933 milj.-lt Fr. 71 779 miljonile. See kulla väljavool annab ligikaudse pildi sellest määra, mil leidis aset kapitalide põgenemine frangilt. Suured raskused tekkisid selle tagajärjel eriti varaametile, kuna erapangad, makstes välja kolossaalseid summasid depositeeritud väljavõtmise näol, omakorda olid sunnitud pöörama sula-

raha tagavarade täiendamiseks varaameti poole, nõudes viimaselt võlakohustuste väljalunastamist. Seega võiks öelda, et Prantsuse kapitali põgenemine leidis aset varaameti kulu. Varaameti ressursside kokkukuivamine aitas kaasa tunduvalt usalduse langusele franki. Vaatamata rediskontomäära tõstmisele 2½%-lt 6%-le Prantsuse Pank ei olnud võimeline pidurdama rediskontide kasvu 4 501 milj. frangilt aprilli lõpul 7 360 milj. frangile mai lõpul. Laenuväärtipaberite kindlustusel kasvasid 3 094 milj. frangilt 3 371 milj. frangile. Ka kuised (30-päevased) laenuid, millised enne maid ei omanud peagu mingit praktilist tähtsust, kasvasid 10 milj. frangilt 937 milj. frangile. See krediidi ekspansioon väljendas enesest nõudmist krediidi järele, mida esitasid pangad Prantsuse Pangale, olles sunnitud selleks oma klientide kulla ja välisvaluuta ostmiste läbi, s. o. kapitali põgenemise läbi frangilt.

Tehnilisest küljest vaadatuna Prantsuse frank on väga kindel. Olgugi, et Prantsuse Pank kaotas enam kui 9 miljardit franki kullas, kulla kate ulatus mai lõpul siiski 73,35% kohustustest, mis oli ikkagi veel palju kõrgem % normaalsest. Vahepeal on kattevara % uuesti tõusnud ning võrdus juuni lõpul 73,9% ja 6. juulil 79,5%-le.

Prantsuse rahastusteemi nõrgemat punkti tuleb otsida eelarve puudujäägis ja valitsuse krediidi nõrgenemises. Viimaste aastate jooksul parlament ei olnud võimeline viima läbi tarvilikul määral deflatsioon, mis oleks kooskõlastanud tulud ja kulud. Paljude kuude jooksul varaamet ikkagi oma tarvidused laenudega. Kuid sagedased laenuid pikapeale kõigutasid usalduse frangi tulevikku.

Läheb Laval'i kabinetil korda elimineerida puudujääk eelarvest, siis on kindlasti saavutatud tähtsaim garantii frangi kindlustamiseks, sest majanduslik begevus Prantsuses on suhteliselt rahuldav ja ka töötute arv on samuti suhteliselt mõõdukas.

Šveits. Raskused šveitsi panganduses *Switzerland.* on kestnud juba pikemat aega. Neid püüti küll varjata hoolega avalikkuse eest, kuid möödunud kuul tuli neid siiski tun-

mustada kui tõsiasja. Föderaalvalitsus oli nimelt sunnitud kuulutama välja osalise moratooriumi Banque Commerciale de Bâle'le. Moratooriumi kuulutati välja panga pantkirjade ja hoiusummade suhtes. Välispankade jooksvaid arveid moratoorium ei puuduta. Ka täidab pank kõiki omi kohustusi välisvaluutas. Üksikult hoiusummadel seevastu maksetakse välja vaid 500 franki. Seega pank jätkab oma tegevust vaatamata osalisele moratooriumile. Käesoleva aasta jooksul Banque Commerciale de Bâle 500-frangised aktsiad langesid hinnas 25 frangile. Oigugi, et ka teiste pankade aktsiate hinnad samal ajal osutasid langust, siiski põlnud nende langus kaugeitki nii suur.

Banque Commerciale de Bâle raskustesse sattumise põhjuseks tuleb lugeda peamiselt asjaolu, et panga huvid olid seotud Saksaga ja teiseks, välismaa ning Šveitsi deposiitide väljavõtmist ühenduses kapitali põgenemisega Šveitsi frangilt.

Põhipanevaks põhjuseks Šveitsi pankade raskustele oli ikkagi Šveitsi frangi ülehindamine, mille järelduel pankadel püsivalt tuli olla valmis rünnakuile oma maa kui ka väliskapitali väljavõtmise näol. Selles suhtes ei erine Banque Commerciale de Bâle raskused sugugi teiste pankade omist. Teatavasti on paljud teised pangad samasuguseis raskusis. Vahe pole mitte põhjustes, vaid ainult määras. Välismaa pangandusringkonnis leiab suurt heakskiitmist meetod, kuidas Banque Commerciale de Bâle ja Föderaal Valitsus püüavad lahendada tekkinud rasket olukorda, sest riikides, kus tekkisid raskused panganduses, kohalikud kliendid asetati tavaliselt soodustatud olukorda — esimeses järjekorras leidsid rahuldamist kohalikud huvid ja seda peamiselt välismaa arvel. Käesoleval juhul on talitatud aga vastupidi.

Belgia. Paranemine Belgia panganduses, *Belgium.* mis algas kohe pärast belga kulla-väärtuse alandamist, kestab edasi. Belga de-

valveerimise tagajärjel hoiusummad pankades hakkasid kasvama. Suur osa kriisiajal Belgiast põgenenud kapitalist on vahepeal tulnud tagasi ning üldise usalduse kasvuga belga stabiilsusse hakkas ka kodustoitud raha voolama tagasi pankadesse. Pankade hoiusummad on saavutanud jälle kriisieleelse taseme. Märkimist väärib veel asjaolu, et ka väliskapital on hakanud voolama Belgiasse, nii et käesoleval ajal Belgia pangad hoiavad suuri väliskapitale. Üldise majandusolu paranemisega on suur osa hiljuti veel „külmunud“ kaubanduslikest laenudest „sulunud üles“ ning pankadel on avanenud kasvav võimalus raha paigutamiseks töös-tusse ja kaubandusse.

Rootsi. Mais Riigipanga kulla ning välis-Sweden. valuuta tagavarad kasvasid pidevalt, kulla tagavarade saavutades 1. juuniks kõrgeseisu — kr. 349 000 000 ning väliskapitalide ja valuuta reserve kasvades kr. 622 000 000-le. Viimase, s. o. valuuta reserve kasvu põhjustas suurel määral ebakindel seisukord valuutataturul, mille tagajärjel erapangad ettevaatusabinõuna müüsid oma valuutatagavarad Riigipangale. Sama põhjusega tuleb osalt seletada Riigipanga kullatagavarade kasvu — ebakindel olukord rahvusvahelisel rahaturul põhjustas Riigipanga senini välismaal hoitava kullatagavara koju-toomise.

Varaameti deposiidid Riigipangas kasvasid möödunud kuu jooksul ümmarguselt 103 milj. krooni võrra, kuna eradeposiidid seevastu kahanesid 111 milj. krooni võrra, millest nähtust tuleb seletada peamiselt turunõuetega vaba raha järgi. Riigipanga ning 29 Rootsi era aktsiapanga välismaa krediit-saldod võrdusid 1. juuniks kr. 887 milj., kuna samal ajal Rootsi pangad võlgnesid välispankadele vaid kr. 94 720 000. Seega saldo Rootsi kasuks kr. 792 370 000. Arvestades ka Riigipanga praegusi kullatagavaru, on selge, et Rootsi rahaturg on erakordselt tugev.

PRANTSUSE RAHANDUSE REFORM. — FRENCH FINANCIAL REFORM.

Saanud Parlamendilt laiaulatuslikud volitused, Pierre Laval asus k. a. juuni kesk-paiku rahanduse reformile ja määras selle

teostamiseks triumviraadi, mis koosnes teh-niistest ja väljaspool parlamenti seisvaist eriteadlast. Sinna kuulusid Journée In-

dustrielle peatoimetaja C. J. Gignoux, riigiraudteede peadirektor Raoul Dautry ja üks Rahaministeeriumi direktoreist — Jacques Rueff. Tähendatud isikutel on sidemed rasketööstusega ja Prantsuse riigipangaga; nad on ühtlasi kullastandardi klassilise poliitika kaitsjateks ja devalvatsiooni vastasteks.

Laval ja tema tehniliste nõuandjate ülesande dikteerisid järgmised asjaolud. Riigi eelarve puudujääk mai lõpul moodustas ametlikult 12 miljardi frs., s. o. 24% riigi aasta tuludest. Katta viimast siselaenudega ei osutunud enam võimalikuks, nagu tõendasid kogemused mõningate viimasel ajal väljaantud laenupäberitega, kuma nende realiseerimine sisemaal ebaõnnestus. Jäi üle kas asuda devalvatsioonile umbes 25% määral, mis kulla tagavarade ümberhindamise tagajärjel Prantsuse pangas annaks nominaalselt kasu umbes 10—20 miljardi frs., või deflatsioonile. Laval otsustas jääda viimase juurde, mille eest eriti seisid tema tehnilised nõuandjad. Selle juures deflatsiooni poliitikat tuli teostada nii, et ta ei kindlustaks mitte ainult hoisummade omanike seisukorda, vaid lahendaks ka sisepoliitilise pinevuse. Nelja nädala töhusa töö tulemusena, on nüüd alates 18. juunist pandud kehtima 29 deflatsiooni dekreeti, mis endast kujutavad erilaadi rahanduse reformi. Need ei kujunda enesest mitte üksnes kokkukohi kava, nagu seda loodeti, kuid ühes riigikulude kokkutõmbamisega näevad ette maksude suurendamist ja elumääksümme vähendamise püüdeid. See rahanduse programm näeb ette kokkukohi ja uusi tuluaallikaid üldiselt 11 miljardi frs. ulatuses, kusjuures riigi-eelarve peab andma 7 miljardi, Caisse d'Amortissement 0,195 miljardi, departemangud ja kohalikud omavalitsused 1,4 miljardi ning raudteed 2,3 miljardi frs. Peatähtsuse etendab kõigi riigikulude kokkutõmbamine 10% määral. Riik ei kärbi mitte üksnes ametnikkude palkanorme, mis ületavad 10 000 frs. aastas, vaid ka pensione, abirahasid ja kõiki muid väljaminekuid 10% võrra. Intressid riigilaenude pealt on vähendatud samuti 10% võrra. Sama on nähtud ette departemangude, asumaade ja prodektoraatide laenude kohta. Sel-

lega on teostatud Prantsuse riigivõlgade osaline konverteerimine. Vastavalt uuele raudteepoliitikale tuleb peale selle tunduvalt tõmata kokku raudteekulud.

Uute tuluaallikatena on nähtud ette tulumaksu suurendamine 50% võrra kõigilt tuludelt, mis ületavad 80 000 frs. aastas, aktsiakupongide maksu tõstmise, kõigi kohtu ja politsei rahaliste trahvide suurendamine ning maksude tõstmine hasartmängudelt hüppodroomil ja mänguklubides.

Peale selle antud dekreedid näevad ette, et dekreetide jõustumise päevast tuleb korterite üürihinda vähendada 10% võrra. Leiva hinda tuleb alandada 10 centimi võrra kg'lt. Gaasi- ja elektritarife tuleb samuti alandada, kuid mil määral, selle kohta pole seisukohta veel võetud. Majaomanikele on samal ajal vähendatud hüpoteeklaenude protsente 10% määral. Kõigi laenude tasumine on lubatud enne tähtaega, mis võimaldab riigile oma laenude konverteerimise. Lõpuks tuleb veel mainida sõjatööstuse puhtakasu maksustamise dekreeti 25% määral. Mõningad suurema tähtsusega dekreedid on veel valmimas, kuid nad arvatavasti ei suurenda tunduvalt teostatava rahanduse reformi ulatust. Ollakse arvamisel, et rahanduse reformi tulemusi, s. o. eelarve tasakaalustumist pole loota enne sügist. Kuid teine eesmärk, nimelt prantsuse frangi ja Prantsusmaa krediitvõime kindlustamine arvatakse olevat juba nüüd saavutatud. Ollakse kindlas lootuses, et nüüd uute korralduste põhjal läheb korda riigi rahanduskriisist saada üle.

Kuigi dekreetide teostamine piirab veel rohkem raharingvoolu ulatust ja seega võib põhjustada majandusliku depressiooni süvenemist, valitseb siiski veendumus, et kõike seda katavad rahanduse reformi positiivsed küljed.

Peidetud suurte raha tagavarade tagasi- voolu ringkäiku, intresside vähenemist mitmete tuhandete ettevõtete laenuidelt, riigi krediidi kõvenemist ja muid sellekohaseid tegureid peetakse rahandusreformi õnnestumise pandiks ja tema mõju soodustavaks kogu Prantsuse majanduselule.

TÜRGI TEISE VIISAASTAKU KAVA. THE SECOND FIVE-YEAR PLAN OF TURKEY.

Türgis on nüüd pandud alus mäetööstuse ja jõumajanduse kavakindlale ülesehitamisele uue viisaastaku näol. Arvestades nende alade korraldamise spetsiifiliste raskustega on pihendatud erilist tähelepanu teadusliikudele ja teoreetilistele ettevalmistustele. Kuna industrialiseerimise esimese viisaastaku kava (tekstiil-, keemia-, paberi-, raua- ja keramikatööstus) teostatakse peamiselt riigi „Sumer Bank'i“ ja osaliselt poolriikliku „Isch Bankasi“ abil, on teise viisaastaku teostamiseks asutatud kolm uut instituuti. Kuiigi igauks neist instituutidest kujutab endast juriidilise isiku, algavad nad tegevust omavahel tihedas kontaktis ja moodustavad lõppeks ühtlase terviku. Peaosa etendab uuesti asutatud riiklik „Eti Bank“, kelle abil teostatakse kõik ettevalmistustööd. Viimane kujutab endast aktsiaseltsi 20 milj. Türgi naela algkapitaliga. Ta on õigustatud sooritama kõiki panga operatsioone ja ministrite nõukogu heakskiitmisel andma välja riigi poolt kindlustatud laenupabereid tähtajaga mitte üle 15 a. „Eti Bank'ale“ läheb üle kogu riiklik osavõtt mäetööstuses. Tähendatud pank peab teostama uute asutatavate riiklikude mäetööstusliikude ettevõtete korraldamist; samuti kuulub tähendatud panga ülesandesse kogu maa elektrifitseerimine koostatavate kavade järgi, kusjuures Põhja-Anatoolias energiaallikana leiab kasutamist peamiselt süsi, kuna läänes ja lõunas tulevad püstitamisele veejõujaamad. „Eti Bank'ale“ kuulub kõigi nimetatud ettevõtete nii tehniline juhtimine kui majanduslik ekspuaterimine. Tähendatud pank omab samuti kauplemisõiguse mäetööstuse- ja jõumajandustoodete ja materjalidega.

Mis puutub eelpooltähendatud ettevalmistus- ja uurimistöösse, siis on esimeses järjekorras asutatud kaks sellekohast asutist: üks mäetööstuse ja teine jõumajanduse jaoks. Esimese ülesandeks on loodusvarade uurimine ja teise — hüdrojõujaamade püstitamiseks sobivate veejõuallikate kindlakstegemine ja vajalikkude kavade väljatöötamine. Jõumajanduse instituut peab kandma hoolt selle eest, et tarvitaja saaks elektrienergiat võimalikult

odava hinnaga. Olemasolevate hinnangute järgi ollakse arvamusel, et elektrifitseerimiskava täielikul teostamisel on võimalik anda elektrienergiat 60 para (umbes $4\frac{1}{2}$ meie senti) eest kilov.-tund. Ühenduses elektrifitseerimiskava teostumisega kavatsetakse ühtlasi elektrifitseerida raudteid suure ulatuses. Ühtlasi kuulub tähendatud instituudi kompetentsi järelevalve olevate jõujaamade järele ja tarbekorral vajalikud ümberkorraldamised ning tehnilise personaali ettevalmistamine. Loodusvarade instituudi kompetentsi kuulub samuti järelevalve olevate mäetööstusettevõtete üle ja nende ratsionaliseerimine, vastava tollipoliitika küsimuste käsitlemine ja tehnilise personaali ettevalmistamine mäetööstuse jaoks. Tähendatud instituudi kompetentsi kuulub ka puhtteaduslik uurimine: Türgi kohta uue geoloogilise kaardi koostamine, avastada uusi loodusvarasid ja nende kasutamisevõimaluste uurimine. Juba on määratud kaks komisjoni, milledest üks uurib naftaallikaid ja teine kulla asupaiku, kusjuures mõlemad tegutsevad üldise majanduskava piires. Peale selle pühendatakse suurt tähelepanu rauamulla küllaldaste tagavarade leidmisele. K. a. juunis pandi alus rauatööstuse ülesehitamisele sellega, et hakati ehitama esimesi raudahjusid Songuldak'is. Kuid seni kui Türgis ei leidu küllaldasi oma tagavaru, kasutatakse Hispaania ja Rootsi rauamulda.

Mil määral teise viisaastaku teostamiseks investeeritakse kapitali, pole veel teada täpsalt, kuid üldiselt vististi mitte alla 50 milj. türki naela, missugune summa oli määratud industrialiseerimise esimese viisaastaku kava läbiviimiseks Türgis. Türgi majanduse ülesehitamiskavade teostamisel ja finantseerimisel avaldavad suurt huvi välisriigid. Kahe tekstiiltööstuse kombinadi püstitamine teostub N.-Vene ja kolmanda — Saksa kaasabil. Inglased (Vickers-Armstrong) pöördusid Eregli (Heraklea's) sadama ehitamise ettepanekuga. Osa Prantsuse rasketööstuse esindajaist esinesid ettepanekuga püstitada jõujaam Snuguldaker'is, elektrifitseerida Filios-Eregli raudteed merkallast mööda ning samuti ehitada Eregli sadamat.

HOIUKASSADE RAHVUSVAHELISE KONGRESSI TULEMUSI PARIISIS.

RESULTS OF THE INTERNATIONAL CONGRESS OF SAVINGS INSTITUTIONS HELD IN PARIS.

Hiljuti Pariisis peetud hoiukassade rahvusvahelise kongressi tulemused on nüüd avaldatud. See järjekorralt kolmas sellelaadne kongress organiseeriti rahvusvahelise hoiuasjanduse instituudi poolt Milaanos ja kongressist võtsid osa kõigi tähtsamate maade esindajad.

Mainitud kongressil analüüsiti tähtsamaid hoiukassadesse puutuvaid probleeme. Vaatamata hoiukassade süsteemide erinevusele üksikutes maades, on nad kriisiajal siiski arenenud enamalt jaolt ühes ja samas suunas. Viimasel aastail ilmneb peagu kõigis maades hoiu alal tunduv elavnemine, kuigi intensiivsusest väga lahkuminevalt, mis on tingitud vastavate maade erinevast rahanduspoliitikast. Erilist tähelepanu väärrib asjaolu, et hoiukassade arenemise üldtendent-

sid on ühed ja samad, rippumata sellest, kas nad tegutsesid stabiilse või ebastabiilse vaaluutaga maades. Peale selle konstateeriti, et hoiukassad kriisiajal hoiuste rakendamisel majanduspoliitiliselt seisukohalt avaldasid üldiselt võrdlemisi suuri säilimisvõimalusi. Mis puutub valitsuse mõjutusse protsendimäärade ja hoiuste rakendamisele, siis tuldi väga lahkuminevatele seisukohtadele. Ühed kongressist osavõtjad avaldasid arvamist, et kuigi valitsuse vahelesegamine ja mõjutamine kriisiajal on õigustatud, tuleb sellest kriisi mõõndumisel siiski loobuda. Teised, nende hulgas Saksa delegaadid, avaldasid arvamist, et see peab sündima kooskõlas kogu rahvamajanduse huvidega ja seepärast valitsusel tuleb teostada kontroll.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

23. juulil 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangidea	32 802 801,72	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	836 252,48
välisraha	1 727 558,09	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahtetusraha — Subsidiary Coth.	3 378 320,67	a) pangatähed liikvel	36 989 289,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	5 128 028,89	valitsuse	10 100 494,57
põllumajandusl.	964 511,08	pankade	8 559 802,61
metsatööstusl.	19 017,62	teised	2 480 116,44
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	6 888 369,82
valitsusele	—		
teistele*)	3 207 944,14		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	2 398 386,07		
6. Muud aktivad — Other Assets	17 444 022,98		
Kohustusvaba välisraha			
väljaspool kattevara	3 508 988,86		
	20 947 991,79		
	<u>70 514 304,87</u>		<u>70 514 304,87</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 59,44 %
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 870 463,13
 Includes Ekr. 1 870 463,13 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SAKSA. 1935. aasta põllusaakide hinnangud. — *Estimates of 1935 Agricultural Crops.*

Kokkuvõtte ametliikude korrespondentide aruannetest juuli alul näitab, et Saksamaal on k. a. oodata keskmist põllusaaki. Rukki- saak arvatakse tõusvat 8,13 milj. tn., mis ületab 1929/34. a. keskmise (7,87 milj.) Nisu saadakse ootuste järgi 4,70 milj. tn. 1929/34. a. keskmise 4,42 milj. vastu. Seega tõuseks toitvilja kogusaak 13,0 milj. tn. mul- luse 12,3 milj. ja kuue eelkäinud aasta keskmise 12,43 milj. vastu.

Söötvilja (oder ja kaer) alal on oodata saaki, mis pisut ületab mullust, kuid jääb tunduvalt maha 1929/34. a. keskmisest. Sööt- vilja loodetakse saada 8,9 milj. tn. 8,7 milj.

vastu mullu ja 9,54 milj. vastu kuuel eel- käinud aastal. Saagi vähesus oleneb põllu- pinna tunduvalt tagasihinevusest.

Nende andmete põhjal võib arvata, et Saksa eeloleval põllumajandusaastal tuleb toitvilja alal enam-vähem omaga välja, sööt- vilja alal aga mitte. Võrreldes mulluse olu- korraga ei too uus lõikus erilisi muutusi, sest mullune kehv lõikus järgnes kahele re- kordilõikusele, millistest olid säilinud küllal- dased tagavarad. Nagu 1934. a. on Saksa- maale ka 1935/36. p. a. sunnitud söötvilja ve- dama sisse, et katta sisetoodangu ja sise- tarvituse vahet.

TAANI. Ettevalmistused linnuliha väljaveo suurendamiseks Inglisse.

Preparations for Increasing Exports of Poultry to England.

Saksas kehtimapanud kontingendid linnuliha sisseveoks on vähendanud Taani linnuliha väljaveodu ning Taani eksportörid — era- ja ühistegelised linnutapamajad — on hakanud otsima uusi väljaveo võimalusi. Kuna Inglise linnuliha sissevedu ulatuvat miljonitesse Taani kroonidesse, Taani osa sellest olla aga päris tähtsusetu (veetakse peamiselt jõulu eel kalkuneid — 1933. a. on Inglismaale saadetud 800 kg kalkuni- ja umb. 500 kg muu linnuliha), siis tahetakse pöö- rata tähelepanu kõigepealt Inglise turule. Tapamajade ja valitsuse vahel olla saavu- tatud kokkulepe eriteadlase (konsulendi)

saatmiseks Londoni, kes uuriks turgu, sei- saks otseühenduses linnutapamajadega ning aitaks Taani ekspordi tõstmiseks Inglismaa- le. Esialgul asetatavat nimetatud nõumiku koht üheks aastaks. Siinsed tapamajad on assigneerinud nimetatud otstarbeks 10 000 Taani krooni ning loodetakse, et ka valitsus annab omalt poolt sama summa juure.

Nagu kuulda, nimetatakse konsulendi ko- hale pikemat aega Riias linnuliha ekspordi alal teotsenud Taani kaupmees Preben Hansen, kes asuvat uuele kohale juba 1. au- gustist k. a.

UNGARI.

Ungari Väliskaubanduse Ameti ümberkorraldamine, väliskaubanduse asjade ühtlustamine ja iseseisva tööstusministeeriumi loomine.

Reorganisation of Hungarian Foreign Trade Office and the Organisation of an Independent Ministry of Industry.

Ühenduses tööstuse osatähtsuse pideva tõusuga Ungari rahvamajanduses, otsustati eraldada kaubandusministeeriumist iseseisev tööstusministeerium, milline alustab tegevust 1. augustist s. a.

Kaubandusministeerium korraldatakse sa- muti ümber ühtlustamise suunas nii, et mit- mesugustes ministeeriumides laialipillatud kaubandusküsimustega teotsevad organid koondatakse kaubandusministeeriumi. Täht-

samaks sammuks seejuures on väliskaubanduse asjade ühtlustamine; ühenduses sellega ka vastav põllutöeministeeriumi osakond tuuakse üle kaubandusministeeriumi. Kaubanduspoliitika küsimustega teotsesid seni mitmed ministeeriumid ja ministeeriumivahe-
liste komisjonide töö oli väga aegaviitev.

Kaubandusministeeriumi ümberkorraldus on ühenduses ka Väliskaubanduse Ameti ümberkorraldamisega. Nüüd piiritletakse nende ülesanded. Kaubandusministeerium vabaneb edaspidi tegelikust sisseveolubade andmisest ja kontingentide jaotamisest, millised funktsioonid lähevad üle Väliskaubanduse Ametile. Väliskaubanduse Ameti ülesandeks

jääb ka arvamise avaldamine toorainete ja muude kaupade sisseveoks vajaliku valuuta vajaduse õigustamise kohta. Väliskaubanduse Amet teotses seni peamiselt ekspordi küsimustega, kuna nüüd pannakse temale ka sisseveo küsimuste lahendamise.

Kaubandusministeeriumi ülesandeks jääb kaubanduspoliitika juhtimine, kuna Väliskaubanduse Amet oleks täidesaatvaks organiks ja väliskaubanduse administratiivseks korraldajaks.

Kaubandusministeeriumi ja Väliskaubanduse Ameti ümberkorraldamist tahetakse aga teostada järk-järgult, vastavalt majandusele nõuetele.

Eesti väliskaubanduse bilanss tähtsamate riikidega juunis ja aasta esimesel poolal 1933-35. a. 1 000 kr.-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, June 1. I. — 30. VI. 1933-35. (in 1000 kr.).

	J u u n i			1. I. — 30. VI.				J u n e			1. I. — 30. VI.				
	Aasta	Väljavedu	Sisseevedu	Saldo	Väljavedu	Sisseevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
Üldse — Total	1935	7 850	5 090	+ 2 760	35 956	3 1230	+ 4 726	Taani	1935	137	123	+ 14	660	507	+ 153
	1934	7 114	4 589	+ 2 525	27 160	2 4997	+ 2 163	Denmark	1934	92	89	+ 3	607	468	+ 139
Sellest —	1933	3 581	2 388	+ 1 193	14 964	1 3688	+ 1 276		1933	48	23	+ 25	443	221	+ 222
Thereof:								Hollandi	1935	93	117	- 24	551	579	- 28
Briti	1935	2 797	856	+ 1 941	14 507	5 554	+ 8 953	Netherlands	1934	171	46	+ 125	551	596	- 46
United Kingdom	1934	4 061	653	+ 3 408	11 675	3 541	+ 8 134		1933	33	23	+ 10	185	185	-
	1933	1 618	394	+ 1 224	4 932	2 174	+ 2 758	Belgia	1935	32	125	- 93	851	570	- 219
Saksa	1935	1 545	1 406	+ 139	7 075	8 488	- 1 413	Belgium	1934	83	233	- 200	529	719	- 190
Germany	1934	835	907	- 72	4 526	5 741	- 1 215		1933	54	89	- 35	606	551	+ 55
	1933	708	577	+ 131	2 931	3 496	- 565	Poola	1935	60	91	- 31	287	641	- 354
U. S. A. . . .	1935	84	525	- 441	1 085	3 955	- 2 870	Poland	1934	13	130	- 112	302	730	- 428
U. S. A.	1934	59	598	- 539	899	2 437	- 2 038		1933	22	83	- 61	475	295	+ 180
	1933	154	104	+ 50	878	1 938	- 466	Norra	1935	132	8	+ 124	575	60	+ 515
Läti	1935	242	143	+ 99	1 325	709	+ 616	Norway	1934	58	22	+ 36	652	48	+ 604
Latvia	1934	313	232	+ 81	2 233	1 413	+ 820		1933	19	2	+ 17	255	10	+ 245
	1933	131	189	- 58	929	1 010	- 81	Itaalia	1935	47	92	- 45	831	569	+ 262
Prantsuse	1935	42	274	- 232	1 046	1 237	- 191	Italy	1934	32	102	- 70	158	420	- 262
France	1934	351	188	+ 165	1 533	1 648	- 115		1933	4	36	- 32	7	172	- 165
	1933	341	104	+ 237	1 478	635	+ 843	Tšehho- slovakkia	1935	86	46	+ 40	393	237	- 4
Rootsi	1935	388	201	+ 187	1 823	1 350	+ 243	Czechoslovakia	1934	56	61	- 5	192	357	- 165
Sweden	1934	206	229	- 23	960	1 229	- 269		1933	102	9	+ 93	176	417	- 241
	1933	49	120	- 71	330	552	- 222	Hispaania	1935	8	2	+ 1	117	25	+ 92
Soome	1935	1 461	194	+ 1 267	2 777	1 086	+ 1 691	Spain	1934	170	7	+ 163	360	98	+ 262
Finland	1934	262	190	+ 72	911	1 028	- 117		1933	12	0	+ 12	17	2	+ 15
	1933	67	92	- 25	566	437	+ 29	Leedu	1935	77	50	+ 27	332	196	+ 136
N. S. V. L. . . .	1934	193	247	- 54	997	1 221	- 224	Lithuania	1934	23	3	+ 20	97	36	+ 61
U. S. S. R.	1933	57	145	- 88	189	601	- 412	Sveits	1935	13	53	- 40	67	341	- 274
								Switzerland	1934	11	38	- 24	63	281	- 169
									1933	6	43	- 37	15	187	- 172

A-s. Tsemendivabrik

„PORT-KUNDA“

Telegr. aadress „Kundazement“

Vabrik: KUNDAS

Juhatus: Tallinn, Valli 4 - 6

Telefon 429-44

A-s. Tsemendivabrik

„ASSERIN“

Telegr. aadress „Aserzement“

Vabrik: ASERIS

Juhatus: Tallinn, Valli 4

Telefon 450-17

Müügikontor – Tallinn, Valli tän. 4 - 6

Telegr. aadr. „ESTOCEMENT“ Telegr. aadr.

Telefon 450-44

Postkast 120

Ühisus

„Võhma Exporttapamaja“

Võhmas, Viljandimaal.

The Võhma

Co-operative Exportslaughterhouse

Võhma — Estonia.

KAUPLUSED:

Võhmas, Tapamaja juures.

Tallinnas, Valli tän. 10, Urla majas, telefon 441-59

Poska tänav nr. 28

Turukaubamaja kpl. 13, telefon 440-93

Telliiskivi tänav nr. 24

Narvas, Posti tänav

Tapal, Jaama tänav nr. 8, telefon 76